

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri ilimizde 13 Nisan 2026 tarihinde meydana gelen yoğun yağışlar sonrasında ortaya çıkan heyelan, yalnızca bir doğal afetin sonucu olarak değil; aynı zamanda kamu yönetimi, planlama ve denetim süreçlerindeki yapısal eksikliklerin somut bir tezahürü olarak değerlendirilmelidir. Yaklaşık 2 milyon metreküplük toprak kaymasının etkisiyle ağır hasar alan Entegre Katı Atık Depolama Tesisi'nin faaliyet dışı kalması, çevresel altyapının kırılganlığını açığa çıkarmış; kamu kaynaklarının etkin, verimli ve bilimsel esaslara uygun kullanılmadığı yönünde ciddi soru işaretleri doğurmuştur.

Yaklaşık 30 milyon avroluk bir maliyetle, önemli ölçüde Avrupa Birliği hibeleri ve kamu kaynakları kullanılarak hayata geçirilen söz konusu yatırımın, öngörülebilir bir risk olan heyelan karşısında işlevsiz hale gelmesi; yer seçimi, zemin etütleri, mühendislik projelendirme süreçleri ve denetim mekanizmalarının yeterince işletilmediğini göstermektedir. Bu durum, 2872 sayılı Çevre Kanunu ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda açıkça tanımlanan yükümlülüklerin ihlal edildiği yönünde güçlü bir kanaat oluşturmaktadır.

Öte yandan tesisin devre dışı kalmasıyla birlikte yeniden "vahşi depolama" yöntemine dönülmesi ihtimali, çevre politikalarında ciddi bir geriye gidişe işaret etmektedir. Daha da vahimi, kayyım yönetimi altındaki yerel idarenin "çöp bırakacak alan yok" gerekçesiyle atıkları toplamaması, Hakkâri kent merkezi ve 22 mahallede ciddi bir halk sağlığı krizine yol açmıştır. Biriken atıklar; bulaşıcı hastalık riskini artırmakta, kötü koku ve çevresel kirlilik yoluyla yurttaşların yaşam kalitesini doğrudan tehdit etmektedir.

Buna ek olarak, aynı heyelan süreci kentin içme suyu altyapısını da ağır biçimde tahrip etmiş; ana iletim hatlarında meydana gelen kırılmalar ve yer değiştirmeler nedeniyle günlerdir yurttaşlara ya çamurlu su verilmekte ya da bazı mahallelere hiç su ulaştırılamamaktadır. Bu durum, temel bir insan hakkı olan temiz suya erişimin engellendiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Yaşananlar bütüncül olarak değerlendirildiğinde; Hakkâri’de yalnızca bir altyapı sorunu değil, aynı zamanda demokratik yerel yönetim mekanizmalarının devre dışı bırakılmasıyla derinleşen bir “hizmet krizi” söz konusudur. Yerel iradenin ortadan kaldırıldığı bir yönetim modelinde, hesap verebilirlik, şeffaflık ve halk odaklı hizmet üretimi ciddi biçimde zayıflamış; bunun bedelini ise doğrudan yurttaşlar ödemektedir. Kentte yaşamın olağan akışı kesintiye uğramış; ulaşım, sağlık ve temel belediye hizmetlerinde ciddi aksamalar meydana gelmiştir.

Bu çerçevede, ortaya çıkan tablonun yalnızca teknik bir arıza olarak değil; yönetsel sorumluluk, kamu zararı ve halk sağlığını tehdit eden bir ihmal zinciri olarak ele alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri Entegre Katı Atık Depolama Tesisi’nin yer seçimi sürecinde hangi kurum ve kuruluşlar görev almış, hangi bilimsel raporlar esas alınmıştır? Bu raporların kamuoyu ile paylaşılması planlanmakta mıdır?
2. Tesisin bulunduğu alanda heyelan, zemin sıvılaşması ve aşırı yağış risklerine ilişkin çoklu senaryo analizleri yapılmış mıdır? Yapıldıysa neden yeterli önleyici mühendislik tedbirleri alınmamıştır?
3. ÇED sürecinde kullanılan veri setleri güncel midir? Bölgenin iklim değişikliği kaynaklı yağış rejimi değişimleri bu değerlendirmelere dahil edilmiş midir?
4. Tesisin çökmesiyle oluşan çevresel zarar (toprak, yeraltı suyu, yüzey suyu kirliliği vb.) için bir etki analizi yapılmış mıdır?
5. Oluşan kamu zararının büyüklüğü nedir ve bu zararın tazmini için hangi idari ve hukuki süreçler başlatılmıştır?
6. Tesisin yeniden inşası veya alternatif bertaraf sistemi kurulmasına ilişkin somut bir proje ve takvim var mıdır? Bu süreçte AB fonlarının yeniden kullanımı gündemde midir?
7. Geçiş döneminde atık yönetimi için bölgesel veya geçici depolama/transfer istasyonları kurulması planlanmakta mıdır?
8. “Vahşi depolama” yöntemine dönüşün önlenmesi için hangi acil tedbirler alınmıştır?
9. Bakanlık denetimleri son 5 yıl içinde kaç kez yapılmış, bu denetimlerde hangi eksiklikler tespit edilmiştir? Bu eksiklikler neden giderilmemiştir?
10. İklim değişikliği kaynaklı afet riskleri dikkate alınarak benzer tesisler için ulusal ölçekte yeni bir standart veya revizyon çalışması yürütülmekte midir?